

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 OSLO

Oslo, 05.06.2023
Vår ref. 23/239-13
646.10/KAHE
Deres ref.

Att:

Svarbrev - Høring - NOU 2022: 19 Oljepionerene - en kompensasjonsordning

Det vises til høring kommisjonens utredning; NOU 2022: 19 Oljepionerene – en kompensasjonsordning, er sendt på høring. Høringsfrist 2. juni 2023.

1. Konklusjon

LO er svært positiv til kommisjonens arbeid med kompensasjonsordning til oljepionerene. Arbeidet som fremkommer av NOUen er dyptgående, informativt og imøtekommer mandatet og anmodningsvedtaket fra Stortinget. LO støtter kommisjonens konklusjon om at det er grunnlag for en kompensasjonsordning for oljepionerene.

LO slutter seg til videre kommisjonens forslag til modell for kriterier og kompensasjonsordning i modell 2b (NOU på s. 15), med den modifikasjon at tidsperioden strekkes til et sted mellom 1992 og 1995 som følge av at oljepionerene først ble innlemmet fullstendig i verneregelverket fra disse tidspunktene og at det tok tid fra arbeidsmiljølovens virkeområde omfattet offshorearbeidere, til vernet ble effektivisert.

LO bifaller kommisjonens anbefalinger til det medisinske kriteriet for kompensasjon om at det er dokumentert varig sykdom eller skade som har *mulig sammenheng* med kjemisk eksponering for boreslam, hydrokarboner og/eller benzen i arbeidet offshore. Noe av utfordringen for oljepionerene har vært nettopp å kunne dokumentere årsakssammenhengen som mest sannsynlig, ettersom blant annet kartleggingen av kjemisk eksponering var mangelfull og medisinsk forskning på dette feltet var under utvikling.

Også etterlatte bør omfattes av kompensasjonsordningen i den grad oljepioneren oppfylte inngangskriteriene for kompensasjon.

Nivået på kompensasjonsordningen bør settes inntil 65 G i likhet med kompensasjonsordningene til nordsjødykkerne.

Det er svært viktig at kompensasjonsordningen etableres så raskt som mulig da de skadde oljepionerene allerede har levd flere tiår med den urett som ble begått og den økonomiske usikkerheten som følger av helseskade og uførhet. Det ville være i tråd med Stortingsvedtaket om at arbeidet med kompensasjonsordning haster. Mange har allerede falt fra på grunn av helseskade og det er viktig at kompensasjonsordningen når så mange som mulig mens de er live. Søknadsprosessen for

kompensasjon bør være enkel og effektiv.

2. Begrunnelsen for kompensasjon til oljepionerene

LO mener det er avgjørende å legge til grunn Stortingets begrunnelse om å avklare en kompensasjonsordning hurtig for «*som følge av at oljepionerene er rammet av en urett langt tilbake i tid*».

LO slutter seg til kommisjonens vurdering av at målgruppen for kompensasjonsordningen bør omfatte eksponering og helseskader som var særskilte for arbeidet offshore i pionertiden, og som ikke var lik for ellers sammenlignbare arbeidstakergrupper i landbasert arbeidsliv i perioden. LO viser særlig til kommisjonens kapittel 9 der begrunnelsen for egen kompensasjonsordning utdypes. Utfordringer med ny industri med nye, ukjente forhold, ledelses- og arbeidskultur preget av mangel på bedriftsdemokrati og vernearbeid, høy eksponering for farlige stoffer, mangel på koordinert og effektivt HMS-arbeid og ikke minst mangelfullt regelverk og tilsyn, er alle forhold som skiller seg ut for denne gruppen arbeidere og gjør en kompensasjonsordning riktig og viktig.

Et viktig bakteppe for kompensasjonsordningen er også at yrkesskedeforsikringsloven trådte i kraft 1.1.1990 og følgelig ikke omfattet oljearbeidere med helseskade som skyldes arbeidsmiljøet konstatert på 70- og 80-tallet. Det var også vanskelig for oljepionerene å sannsynliggjøre årsakssammenheng mellom helseskader og eksponering av giftige stoffer fordi dette til dels var nytt og man manglet kartlegging av stoffene de var eksponert for. Det begrenset igjen deres mulighet til å nå frem med krav på yrkesskadeerstatning fra forsikringsselskaper selv for skader konstatert etter 1.1.1990, og til å nå frem med krav om yrkesskadedekning i NAV. Oljepionerene har således i stor grad vært utelukket fra andre muligheter til kompensasjon for de skader de pådro seg under pionerarbeidet.

3. Tidsperioden for kompensasjonsordning til oljepionerene

I kommisjonens vurdering av pionertiden som skal omfattes i kompensasjonsordningen (punkt 10.5), vises det til at historien om kjemisk eksponering for de som arbeidet offshore var preget av en gradvis utvikling av både regelverk, praktisering, tilsynsordninger og kunnskap, og at «Pionertiden» derfor ikke sies å ha et entydig slutt punkt. Kommisjonens avgrensning av «pionerperioden» baseres derfor på skjønnsmessige vurderinger, der 3 medlemmer mener den varte til 1985, 3 medlemmer mener den varte til 1990 og et medlem mener den varte til 1995.

LO mener kompensasjonsordningen må gjelde tidsperioden frem til et sted mellom 1992 og 1995. Kompensasjonsordningen har til hensikt å bøte på den urett som er begått overfor offshorearbeidere som ble eksponert for en rekke kjemikalier og annen uheldig arbeidsmiljøeksponering som overstiger det de fleste kan forvente seg i arbeidslivet. Pionerarbeidet fra 1966, med å utvikle og drifte produksjon av olje- og gass i Nordsjøen fra 1966 var preget av nybrottsarbeid og jaget etter å tjene penger til dels på bekostning av regelverk, arbeidervern og tilsyn. Først ved regelverksendringer i 1985 og 1992 ble oljearbeiderne fullstendig omfattet av arbeidsmiljølovens regler for internkontroll, arbeidstid, tilsyn osv. Det tok likevel tid fra arbeidsmiljølovens virkeområde omfattet offshorearbeidere, til vernet ble effektivisert. Selv om forholdene gradvis ble bedre, vedvarte opplevelsene av mangelfull opplæring, mangelfull merking og deklarasjon av kjemikalier, mangelfullt verneutstyr, for dårlig avtrekk og teknisk standard, tidvis at det ble «eksperimentert» med forskjellige kjemiske sammensetninger, mangelfull arbeidsmiljøoppfølging, samt høyt arbeidspress som bidro til at HMS ikke ble prioritert. På denne

bakgrunn vil vi hevde at kompensasjonsordningen må omfatte perioden frem til et sted mellom 1992-1995 for å omfatte alle som ble utsatt for farlig eksponering og helseskader særskilte for oljepionerene.

4. Kompensasjonens størrelse

I Stortingsvedtaket vises det til tidligere særordninger på siden av det ordinære regelverket for andre grupper, som for eksempel nordsjødykkerne. Det er flere paralleller mellom denne saken og pionerdykkersaken som ble behandlet i Stortinget 2004 og 2014. Med utgangspunkt i Stortingsvedtaket bør kompensasjonen settes lik kompensasjonsordningene til nordsjødykkerne i kommisjonens alternativ 1. «Nivå tilsvarende kompensasjon i nordsjødykkersaken, inntil 65 G" (punkt 13.2).

Med vennlig hilsen
LO Norge

Are Tomasgard
(*sign.*)

Katrine Hellum-Lilleengen
(*sign.*)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.